

BRUCE LABRUCE-K 60 URTE

Kulturaren eta zinemaren kontra

Zuzentasun politikoaren etsai amorratua bilakatu da Bruce LaBruce (Southampton, Kanada, 1964) zinemagile gay-a. Filmatzeko sosik gabe, emakume zoro eta punkiekin bizi zela etxetzar batean, lagun horien bizitzak dokumentatzen abiatu zen. Antzera dihardu egun: aurrekonturik gabe, inguru korporatiboetatik urrun eta pornoa arma politiko gisa erabiltzen. Pentsamendu atzerakoiei eraso egitea du helburu, eta LGBTQ+ komunitatea erakustea, baita sakon aztertu eta zenbait kritika egitea ere. Punk espirituak eta queer sentsibilitateak bat egiten dute.

JULEN AZPITARTE

Azken hamarkadetako zinema zuzendari ausartenetarikoa bihurtu da Bruce LaBruce, eta, sarri, 1990eko hamarkadan eraturako New Queer Cinema mugimenduaren bueltan kokatu izan dute. Bera ez dago ados. Honela esan zuen 2020ko elkarrizketa batean: “Nire filmak benetan bereizten dituena, bakarrak egiten dituena, erabat pornografikoa naizela da. Ez diot inoiz uko egiten pornografiari. Mugimendu horrekin lotu izan naute, baina benetako hardcore pornoa egiten ari zen bakarra ni nintzen”.

Pornoa erabiltzen du tresna politiko gisa: “Queer aktibismo moduko baten antzera, muturreko aktibismo bat. Izan ere, gay askapen mugimenduaren motor guztia muturreko sexualitatean oinarritu zen, eta sexua bere kanpoko muge-

tara bultzatu zuen, erabat ezohikoa eta sexualki esperimentalak izanik”.

Era berean, LaBruceen filmek “estetika klandestinoagoa” erakusten dute, New Queer Cinemako kideen lanekin alderatuz gero. Esaterako, bere azken pelikulan, *The Visitor* (2024), errefuxiatu batek hankaz gora jartzen du Londreseko familia dirudun bat, seduzitzeko agertzen duen gaitasuna tarteko. Pasoliniren *Teorema* filmean oinarritua, Londreseko Tamesis ibaiaren ertzean errefuxiatu bat agertzen da, biluzik. Goi-klaseko senitarteko batek etxean hartuko du, baina errefuxiatu horrek familia aberatsaren egonkortasuna nolabait zartaraziko du, besteak beste, familiakoeekin izango dituen sexu-saio gordinak direla eta.

Irakurleak imajina dezakeenez, LaBruceeri zentsuraren mailua jasatea ego-

kitu zaio behin baino gehiagotan, bere lanetan erakutsitako eduki esplizituak tarteko. Batzuetan, film beraren bi bertsio egin izan ditu: jatorrizko bertsio gordina, batetik; eta, bestetik, bertsio arinagoa. Eta, horrez gain, hainbat herrialdetako aduanetan bere filmen kopiak birrindu dituzte. Publikoki hitz egin izan du horri buruz: “Eduki sexual esplizituagatik ez ezik, fetitxismo esplizitu batekin lotutako kontuengatik ere debekatu dituzte nire filmak”. Haatik, LaBruceek hainbat sari ere jaso ditu hamaika herrialdetako zine-jaialdietan.

SITUAZIONISMOAREN TRAZAK

Zine zuzendariak gainera, argazkilaria eta idazlea ere bada LaBruce, eta idazketa-lan hori hainbat hedabidetan egin du, artikulugile gisara, baita zine-kriti-

kari ere, tartean, *Eye Weekly*, *Talkhouse*, *Exclaim!* eta *Vice*-n. Estilo mingarri eta zorrotzez idatziriko testuak, satira sozialaren itxura hartzen dutenak. Bada, Editorial Cantico argitaletxeak 1990eko eta 2000ko urteetan argitaratutako hainbat idatzi bildu ditu *Contra la cultura* (Kulturaren aurka) liburuan.

Bildumaren izenburuak aipamen zuzena egiten dio Guy Debord pentsalari eta zinegile situazionista frantziarrak 1964an plazaratutako *Contre le cinéma* (Zinemaren aurka) liburuari. Situazionisten arabera, zinema gizarte garai-kidearen arte nagusia da; beraz, xedez iraultzailea beharko luke izan. Era berean, situazionistek ohartarazi zuten indibidualismo artistikoaren ordezkaritza pasiboa izan zitekeela, eta horrek parte-hartzailea ez den ikuskizunaren botearen hazkundera ekarriko lukeela. Berriki emandako elkarrizketa batean honako hau esan du LaBruce: “Kulturaren aurka terminoa erabili izan dudanean, arintasun jakin batez egiten dut, baina baita nagusia den ideologia eta kulturaren onarpen pasiboaren kontrako oharpen gisa ere, eta azpikulturak besarkatzeko estimulu gisa ere bai”. Zinearen xedearen harira, behin baino gehiagotan aipatu du zinea egiten eta idazten hasi zela jendea haserretu nahiaz, jendea molestatzeko eta nahasteko.

Izenburuaren bidez, halaber, goi- eta behe-kulturaren arteko arrakala ezereztu nahi du LaBruce, bigarrenaren aldeko jarrera irmoa erakutsita: “Goi-kulturaren bertuteak goraiapatzen dituzten pertsonak, sarritan, pop-kultura apur bat mespretxatzen dute, eta ni horren kontra nago, erabat”.

HAINBAT PASARTE NABARMENTZECO

Liburuan jasota geratu diren LaBruce-eren testuak hainbat garaitako dira. Esaterako, zenbaitzuk milurteko aldatetarekin eta AEBetan 2001eko irailaren 11n gertatutako eraso terroristarekin batera argitaratu ziren, eta askotariko gaien inguruan ardazten dira: Jean-Luc Godard zinegilearen *Weekend* filmean oinarritutako autoezbeharrei buruzko argazki-saioa, zuzeneko sexu-performanceak, neonazien arteko eszena pornografiko homosexualak sexu errearekin, drogak, festak edo gay izateari buruzko gogoetak... “Ez zait iruditzen homosexualitate hutsa, gaitik gai homosexuali buruz bakarrik idatzi behar dudarik”.

Gai horiek ez ezik, LaBruceek zinearen inguruko testu oso interesgarriak ere jaso ditu liburuan, bere ezagutza akademiko izugarriaz baliatuta – Torontoko zine-eskolan ikasi zuen, 1970eko hamarkadaren amaieran–. Besteak beste, idatzi batean kontatzen du nola hegazkin bidaia batean ikusi zituen *Erin Brockovich* (Steven Soderbergh, 2000) eta *Music of the Heart* (Wes Craven, 1999), eta bien konparaketa eta lotuneak osatuta, bigarrenaren alde agertzen da bera; hots, film txikiaren aldeko aldarria egiten du:

"*Music of the Heart* filma *Erin Brockovich* pelikularekin batera ikusten denean, lehenengoak kasik zinikoa dirudi,

nahiz eta irmoki salatu zuten sentimental eta sentsibleren besterik ez zelako”.

Jim Carreyk antzezutako *How the Grinch Stole Christmas* (Ron Howard, 2000) filmaren inguruko testua ere bikaina da: “Ziurrenik, Grinch berriaren alderdirik aztoragarriena bere [Carreyren] antzezlaren karga sexuala eta oldarkortasuna da. Jerry Lewis Hollywoodetik inoiz sortu den aktore-rik ahozkoena izan zen bitartean (edallontzi oso bat ahoan sartzen zuean edo eskua sartzen zuean eztarria ukitu arte), Jim Carrey komikorik anailena da. Kantuan ari den bere ipurdi lotsagarritik kakaren gaineko bere txiste amaigabeetara, Carrey bere ipurdiaz eta besteen ipurdiaz maite-minduta dago”.

Aparteko aipamena merezi du Matthew Sweet musikariaren *Girlfriend* disko zoragarriaren azalean agertzen den Thursday Weld kulturko eta “nortasun intransigente eta subertsiboko” aktoreari buruzko testuak. “Bere aurpegi ustez ederrak eta ile horizko adats handiak, hortzak banatuta erakusten dituen bere irribareak eta begi beltz sutsuek, emakume modernoaren kontraesan, plazer eta oinaze guztiak hartzen dituzte”.

Finean, artikuluko transgresioaren kronika finak dira, –goi– kultura birrintzeko grina erakusten dutenak, baina era berean irri adimentsuari leku egiten diotenak. Mundua distantzia kritiko begiratu nahi duen punk-queer baten isla dira, edo LaBruce berak esango lukeen bezala, “arantza bat gizarte heziaren sabelpe krematsuan”. ●

